

Semiotika

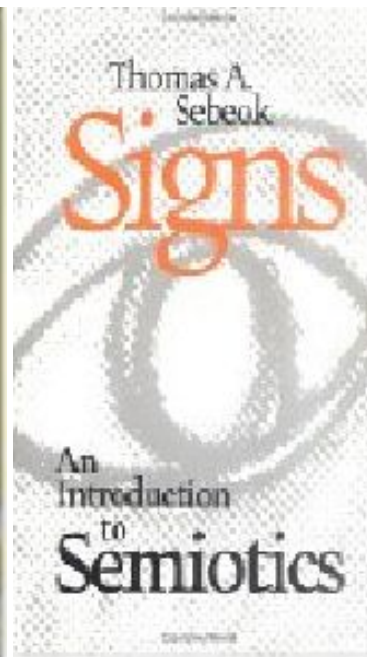
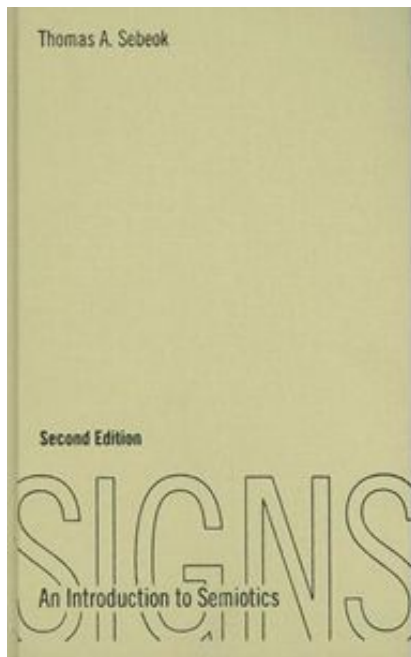
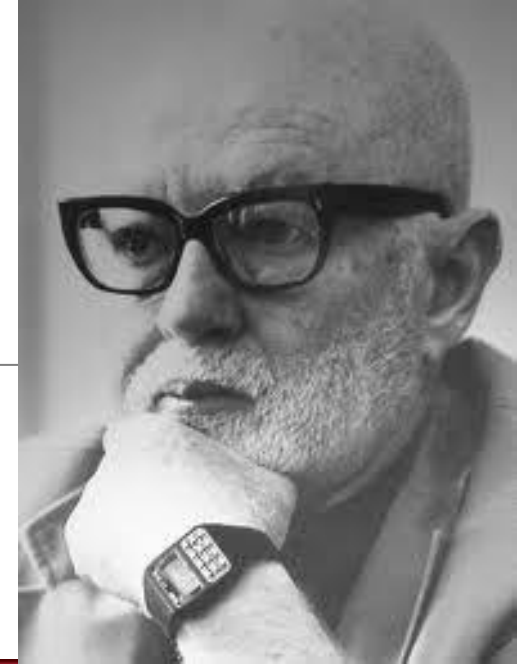
Σημειωτική

MIKHAIL LOTMAN

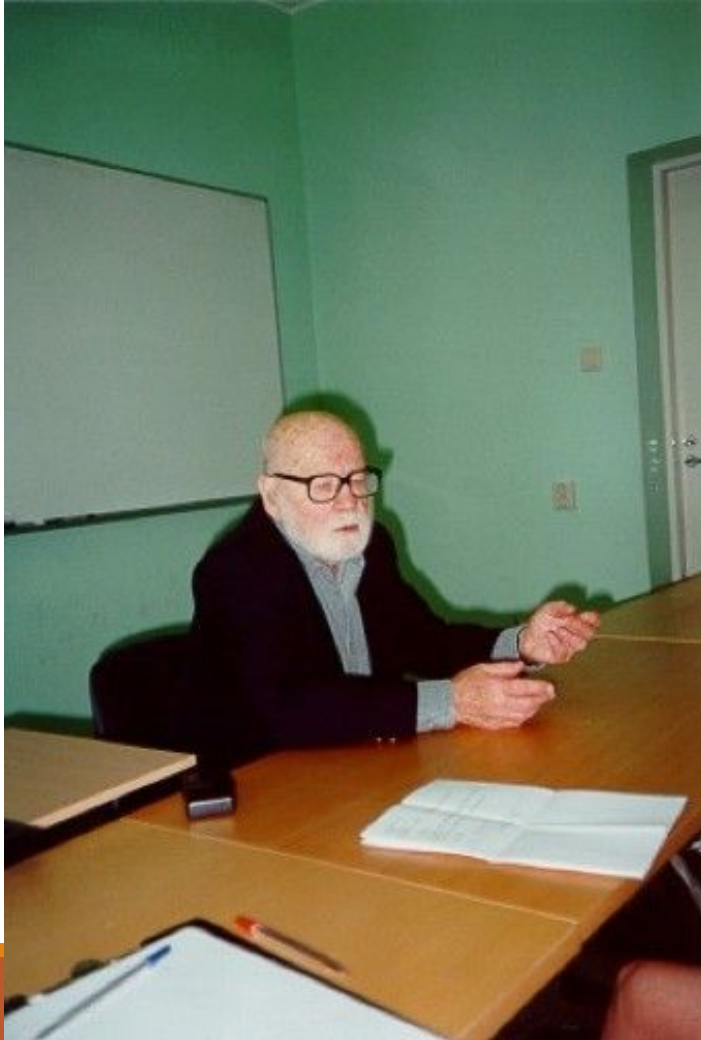
MIKHAIL.LOTMAN@UT.EE

[HTTP://WWW.FLFI.UT.EE/ET/SEMIOOTIKA-OSAKOND](http://www.flfi.ut.ee/et/semiotika-osakond)

Thomas A. Sebeok 1920-2001

Thomas A. Sebeok (1920-2001)

(pildil loeng Tartu Ülikoolis)

- lõpetas 1941 Chicago Ülikooli keeleteadlasena
- lõi Indiana Ülikoolis Uurali ja Altai uuringute osakonna (Department of Uralic and Altaic Studies)
- lõi Indiana Ülikoolis semiootika uurimiskeskuse
- 1969 a. asutas rahvusvahelise ajakirja *Semiotica*

Kirjandus (1)

Thomas A. Sebeok. *Signs. An Introduction to Semiotics*. Toronto, 1994

Daniel Chandler. *Semiotics the Basics*. London, 2002

Sama võrgus:

Daniel Chandler. *Semiotics for Beginners*
<http://www.aber.ac.uk/media/Documents/S4B/>

Kirjandus (2)

John Deely. *Basics of Semiotics*. Semiootika alused.
Tartu: Tartu Ülikool, 2005

Winfried Nöth. *Handbook of Semiotics*.
Bloomington, 1990

Umberto Eco. *A Theory of Semiotics*. Bloomington,
1976

Mihhail Lotman. *Struktuur ja vabadus I. Semiootika
vaatevinklist*. Tallinn: TLÜ kirjastus, 2012

Kirjandus (3)

Floyd Merrell. *This is Semiotics*. 2000

Ch. Morris. *Foundations of the Theory of Signs*. Chicago, 1938 (Ch. Morris. *Writings of General Theory of Signs*. The Hague, 1971)

Paul Cobley, Litza Jansz. *Juhatus semiootikasse*. Tallinn: Koge, 2002

Märgid

Herm: Demosthenes (Polyeuktos ca 280 eKr)

Keelaks ära!

Svastika ehk haakrist

(Hindu suastika, Saksa Hakenkreuz ja vene kolovrat)

USA indiaanlaste korvpallikoondis (1909) ja Kuna Yala lipp (1925)

Haakrist dekoratiivse elemendina Ein-Gedi sünagoogis ja keskaegses kabalistlikus tekstis

Kolovrati variandid

Ananda Marga vapp

Nepali kuninglik vapp ja ekskuningas Gyanendra

Märgid ahju

Lagado akadeemik Laputast

1. Asjad ja jäljed (*)

Jalg

Jalg ja jälg

Jalg ja (jala)jalg

Paul Ricoeur: pragu
kui märgi tingimus

Jalg ja jälg

Taust/foon/põhi

3. Asjad ja mädgid

2. Jälg, vari ja peegeldus

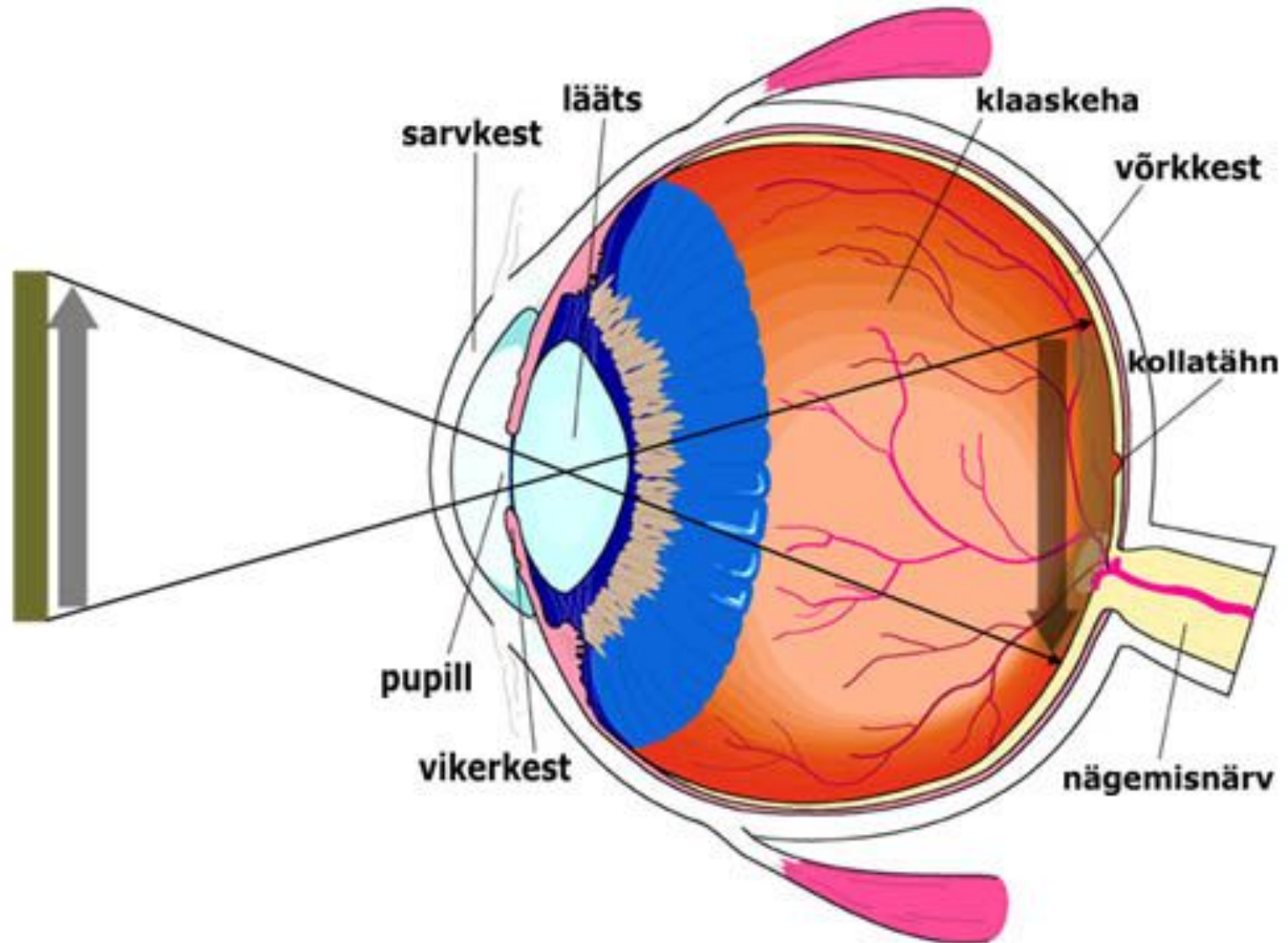

Silm ja nägemine

Vari

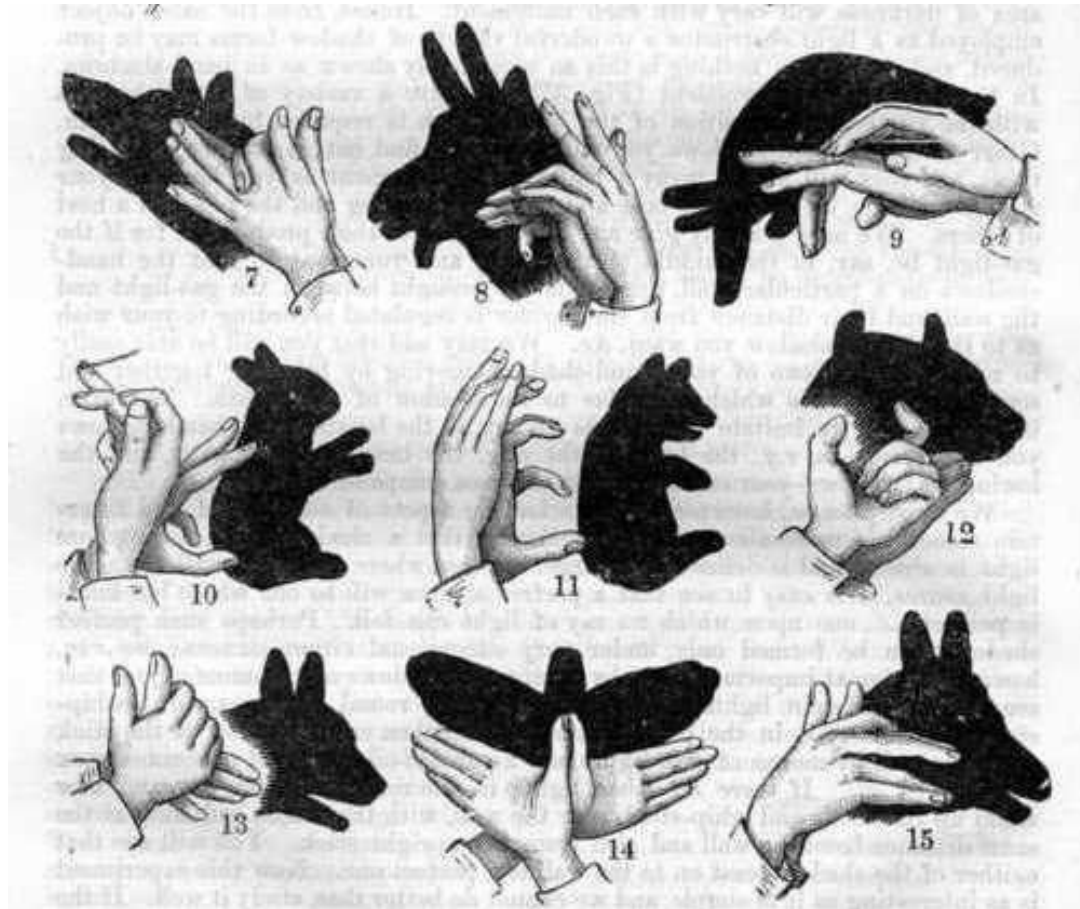

Varjude teater

Varjude teater

Riina Kivirüüt. Vesi ja vee jälg

Riina Kivirüüt. Oksad sahisevad tuules

feromoonid (pheromone)

ATHENA PHEROMONES™

**Unscented
cosmetic fragrance additives
for men and women** ATM

Enjoy more affection with Biologist's pheromones. Developed by Dr. Winnifred Cutler, co-discoverer of human pheromones in 1986.

"I remain completely 'enamored with' this product and wouldn't still be married without it" —Lee, WA

4-6 month supply from \$98.50.

www.athenainstitute.com
610.827.2200

Spice up your life. Discover the power of pheromones!

M

...and attract
Women.

25.kaader (James Vicary, 1957)

www.lovelymoney.ru

**Видео с 25 кадром,
спецэффектами и
музыкой с аффирмациями**

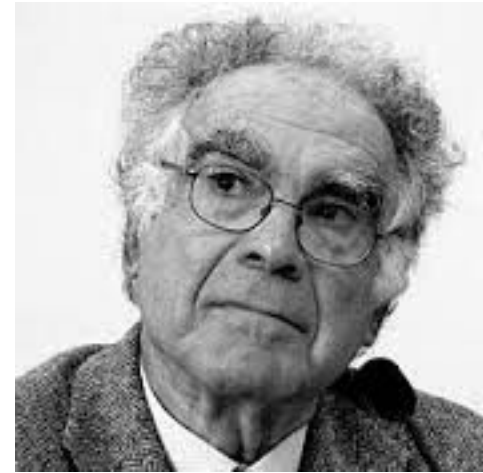
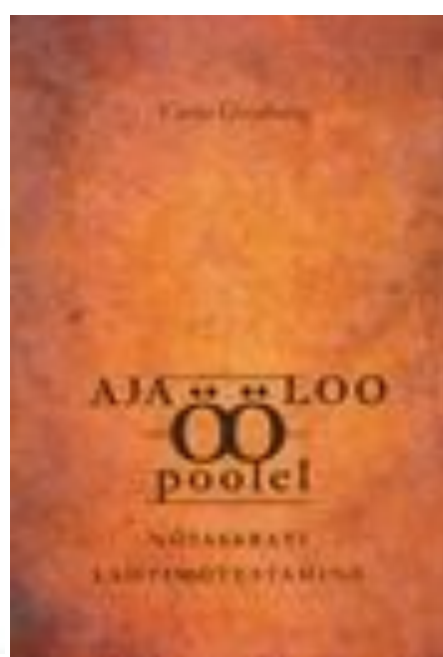
Märka märki

Ch.W. Morris. Semioos (semioosis):

M-D-I-T-K

M (märk), D (täendus), I
(interpretaator),

T (tõlgendus), K (kontekst).

□ Carlo Ginzburg. *Clues, Myths and the Historical Method*, Baltimore, 1989 (Morelli, Freud and Sherlock Holmes: clues and scientific method).

✓ *Ajalugu, retoorika, tõendus*. Tuna 4/2003, lk. 100-118.

✓ *Ajaloo ööpoelel. Nõiasabati lahtimõtestamine*. Tallinn, 2010

Semiootika lätted

Diagnoos (διάγνωση)

Prognooos (πρόγνωση)

Ennustamine (μαντική)

Galen: Σημειωτική

GALENOS, *Claudius Galenus* AD 129
(?131)-200 (201)

- ✓ oli viie keisri ihuarst (k.a Marcus Aureliuse)
- ✓ *Corpus Hippocraticum*
 - Sebeok, Thomas A. 1996. Galen in medical semiotics
 - "semeiotike", "semiosis"
 - sümptomid ja haigused

Platon 5-4.saj eKr

“Kratylos” (Cratylus) – esimene semiootiline traktaat

Kratylos – *το φύσει* (loomuse järgi)

Hermogenes – *το θέσει* (kokkuleppe järgi)

John Locke (1632-1704)

Essay concerning Human Understanding (1690; 1700⁴):

füüsika

praktika

semiootika

Gottlob Frege (1848-1925)

Tähendusest ja osutusest
(*Tähendus, tõde, meetod*. TÜ Kirjastus,
1999)

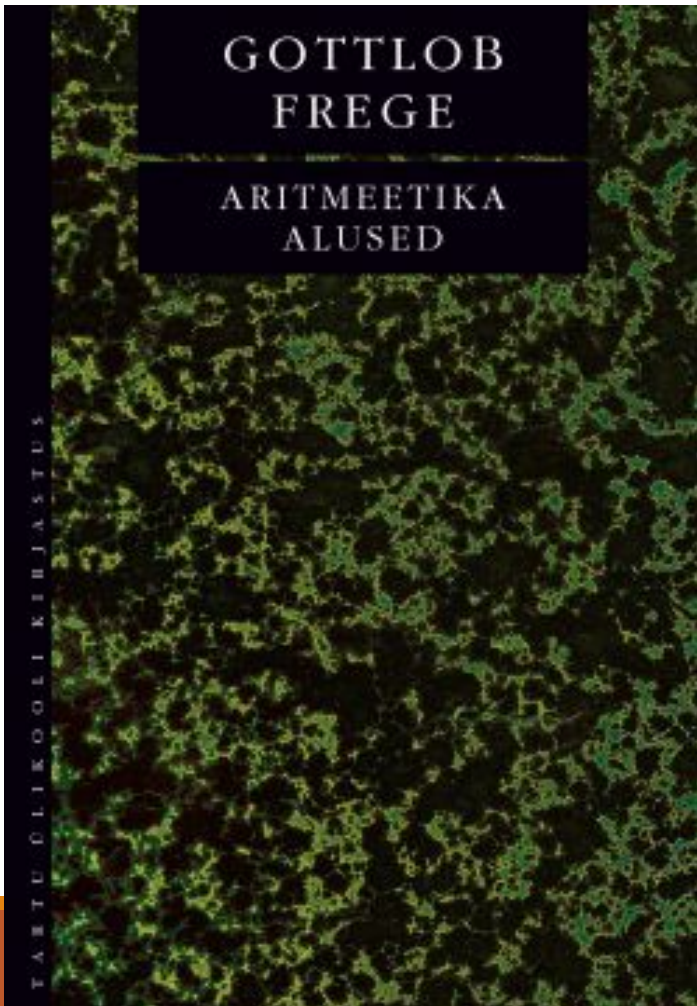
Über Sinn und Bedeutung, 1892

Gottlob Frege

*Die Grundlagen der
Arithmetik (1884)*

Aritmeetika alused (2014)

Ch. S. Peirce (1839-1914)

Collected Papers of Charles Sanders Peirce, 8 volumes,
vols. 1-6, eds. Charles Hartshorne
and Paul Weiss,
vols. 7-8, ed. Arthur W. Burks.
Cambridge, Mass.: Harvard University
Press, 1931-1958.

Charles Morris (1901-1979)

*Foundations of the Theory of
Signs (1938)*

*Signs, Language, and Behavior
(1946)*

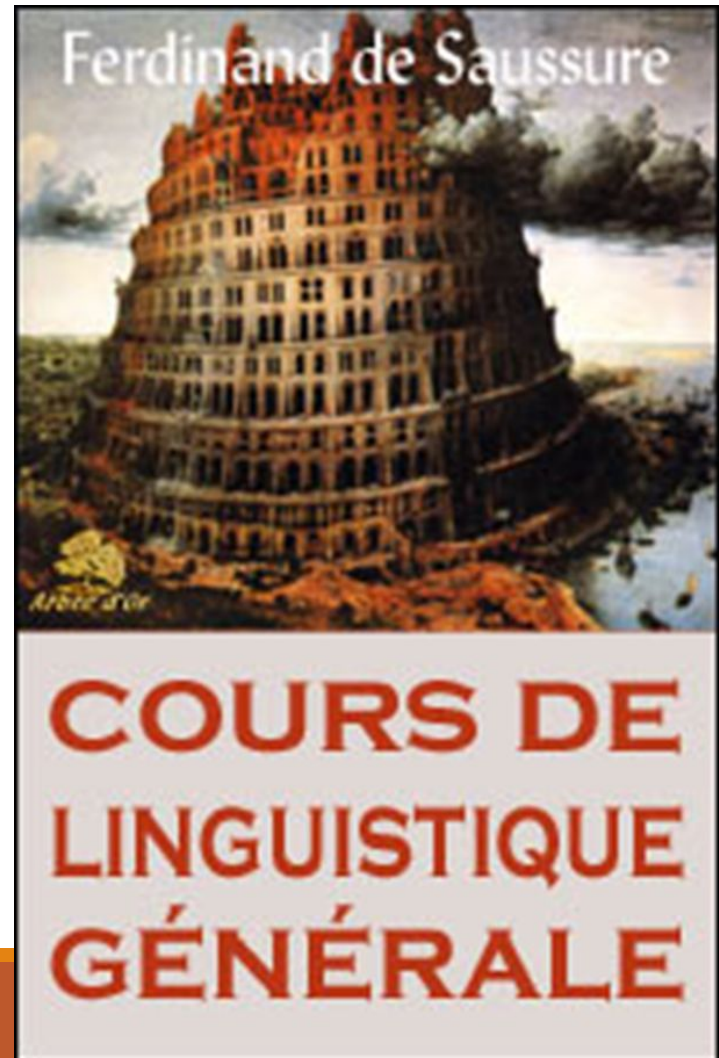
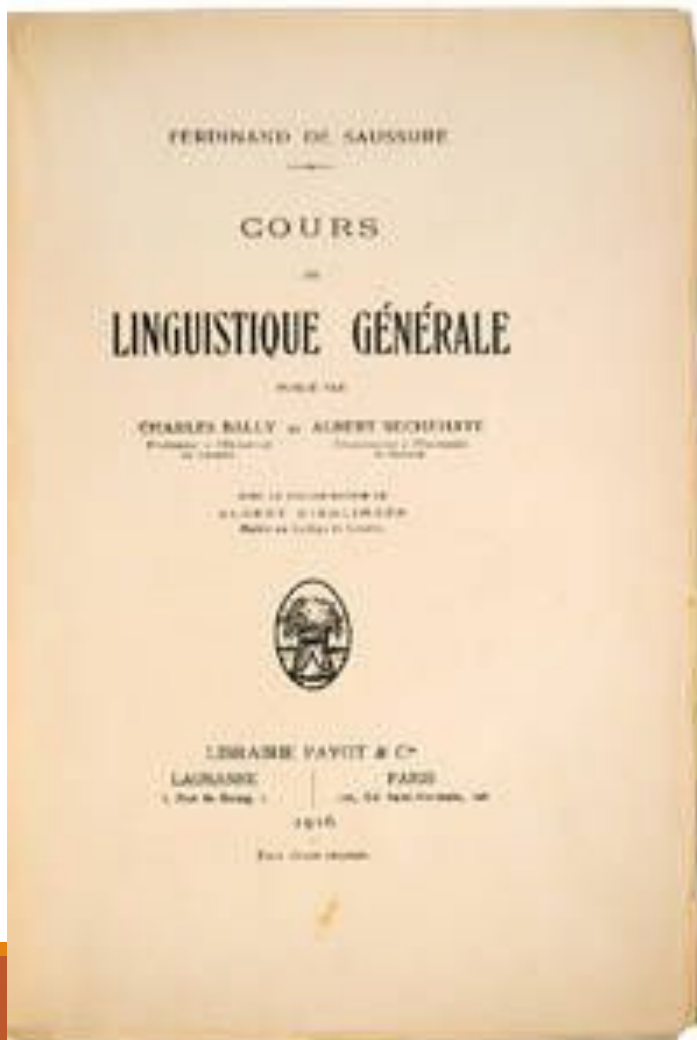
Ferdinand de Saussure (1857-1913)

Cours de linguistique générale
(Üldkeeleteaduse kursus), 1916

Charles Bally (1865–1947)
Albert Sechehaye (1870–1946)
(Albert Riedlinger)

Cours de linguistique générale 1916 ja 1967⁶

Friedrich Ludwig Gottlob Frege (1848-1925)

- *Begriffsschrift, eine der arithmetischen nachgebildete Formelsprache des reinen Denkens, 1879*
- *Die Grundlagen der Arithmetik, 1884*
- *Funktion und Begriff, 1891*

G. Frege

- Über Sinn und Bedeutung, 1892
- Über Begriff und Gegenstand, 1892

Ütluse tüübid

Analüütiline: $a = a$

Koidutäht on Koidutäht

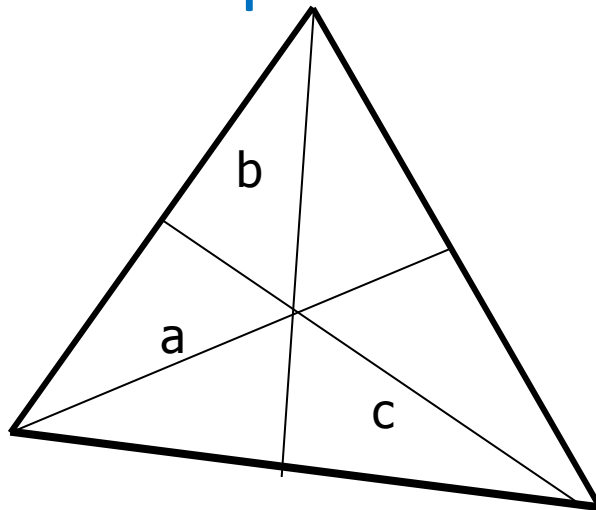
Sünteesiline: $a = b$

Koidutäht on Ehatäht

Sisu ja tähendus

a ja *b* lõikepunkt

a ja *c* lõikepunkt

Sisu ja tähendus

Koidutäht

Ehatäht

Nimi ja deskriptsioon

Nimed:

- Üldnimed: *laud, pall, kass, pegasus*
- Pärinimed: *Tammsaare, Jaan, Scott*

Deskriptsioonid: *“Tõe ja õiguse” autor,
Praegune prantsuse kuningas*

Bertrand Arthur William Russell (1872-1970)

Russelli paradoks
1901 (1902):

Kõikide hulkade hulk, mis ei
sisalda iseennast.

"the author of Waverley"

Waverley 1814

During this time the nickname "The Wizard of the North" was popularly applied to the mysterious best-selling writer. His identity as the author of the novels was widely rumoured, and in 1815 Scott was given the honour of dining with George, Prince Regent, who wanted to meet "the author of *Waverley*".

Bertrand Russell

Bertrand Russell. On Denoting (1905)

Bertrand Russell & Alfred North Whitehead.

Principia Mathematica (1910-1913)

Bertrand Russell

Praegune prantsuse kuningas on kiilas

Leibniz: "Eadem sunt quorum unum potest substitui alteri salva veritate".

- Gottfried Wilhelm Leibniz (1646-1716)

‘Author of Waverley’

‘Walter Scott’